

دایره تحصیلات تکمیلی

رساله سطح ۳

رشته : تفسیر

موضوع : اصول مشترک دعوت پیامبران از دیدگاه قرآن کریم

استاد راهنما : رضا محققیان

نگارنده : زکيه شورگشتی

سال تحصیلی

چکیده

رسالت رسولان الهی که با معرفی دین، و در پی آن، نظم بخشی به زندگی فردی و اجتماعی بشر از سوی خداوند متعال صورت گرفته است، همگی با اصول مشترک، منادی هدایت بشر به مسیر صحیح و استوار بوده اند. ولی از آن جایی که ادیان قبل از اسلام در معرض تحریف قرار گرفته اند، بسیاری از حقایق بر ره پویان راه حق پوشیده مانده است. ما در این مختصر، با روش تحلیلی توصیفی و با استعانت از قرآن، در پی اثبات این مدعا هستیم که: از آن جایی که سرچشمه وحی و رسالت به ذات پاک خداوند متعال منتهی می شود، بنابراین، برنامه ها و شالوده ی ادیان الهی نیز یکی بوده و اصول آن ها مشترک است. منظور از «اصول مشترک» همان خطوط کلی و دستوراتی است که تمامی انبیا، هم خود ملزم به رعایت آن بوده اند؛ و هم مأمور به ابلاغ آن به بشر بوده اند. مقصود ما از اصول که در شرایع الهی ثابت است توحید، معاد، نبوت و هم چنین ظهور منجی است که با استناد به قرآن و تورات و انجیل این ادعا را ثابت کرده؛ و اعتقادات پیروان ادیان الهی را در این زمینه مطرح کردیم. سپس، از میان اصول مشترک اخلاقی مورد تأیید ادیان الهی از منظر قرآن کریم، ایمان و عمل صالح که قدم اول در اثبات ادعای ایمان است مطرح شد. سپس جایگاه تقوا در ادیان الهی مورد بررسی قرار گرفت؛ سپس، نقش عبادت در تکامل بشر مطرح شد. و در ادامه، راستگویی و تسلیم در برابر حق از نظر ادیان، مورد بحث قرار گرفت. که هدف از بیان آن، اذعان مخاطب به این نکته است که دین حق، چیزی جز اسلام به معنای واقعی کلمه نمی باشد. و در ادامه، اصول رفتاری مشترک انبیا، مورد بررسی قرار گرفت؛ که ابتدا درباره برنامه ی اصلی رسالت _ یعنی دعوت انبیا به توحید و دوری از تفرقه _ صحبت شد. و از آن جایی که تبلیغ رسالت جز در سایه ی قاطعیت امکان پذیر نیست؛ در گفتار دوم، قاطعیت انبیا در عمل و صراحت در گفتار، در رفتار آن ها مورد بحث قرار گرفت. سپس اقدام های عملی و نقش انبیای الهی در مبارزه با آداب و رسوم زشت و رایج، که باعث عقب ماندگی و دوری از فطرت پاک انسان است، مطرح شد و در ادامه ی این بحث، طی دو گفتار بعدی مبارزه ی آن ها با طاغوت و سعی در برپایی عدالت اجتماعی، مورد بحث و بررسی قرار گرفت. به خاطر این که این توهّم پیش نیاید که پیامبران برای رسیدن به جاه و مقام، این اقدامات را انجام می دادند؛ به موضوع عدم درخواست مزد و پاداش از مردم، اشاره شد. و به علت این که تبلیغ دین و رسیدن به اهداف رسالت، عزم و اراده ی پولادین و سینه ای گشاده می خواهد. در طی دو گفتار بعدی به موضوع توکل و صبر انبیای الهی به عنوان الگوهای کامل انسانیت اشاره شد.

کلیدواژه ها: اصول، اصول مشترک، ادیان، دعوت، دعوت پیامبران، عهدین

۱

مقدمه

۳

فصل اول: کلیات و مفاهیم

۴

گفتار اول: کلیات

۴

تبیین موضوع

۵

اهمیت و ضرورت تحقیق

۵

اهداف تحقیق

۶

سؤال اصلی

۶

سؤالات فرعی

۶

پیشینه تحقیق

۸

روش تحقیق

۹

گفتار دوم: مفهوم شناسی

۹

۱- اصول

۹

الف- معنای لغوی

۹

ب- معنای اصطلاحی

۱۰

۲- دعوت

۱۰

الف- معنای لغوی

۱۰

ب- معنای اصطلاحی

۱۱

۳- مشترک

۱۱

الف- معنای لغوی

۱۱

ب- معنای اصطلاحی

۱۱

۴- اصول مشترک

۱۳

فصل دوم: مشترکات اعتقادی دعوت پیامبران از دیدگاه قرآن

۱۴	گفتار اول: توحید
۱۶	۱- ادله اثبات توحید
۱۶	الف- وحدت و هماهنگی نظام خلقت
۱۸	ب- وحدت و هماهنگی هدف پیامبران
۱۹	ج- وحدت در ذات و نفی شریک
۲۲	۲- توحید در ادیان
۲۹	گفتار دوم: معاد
۳۱	۱- امکان معاد
۳۵	الف- قدرت نامحدود خداوند
۳۷	ب- تجدید حیات زمین
۳۸	ج- نمونه های عینی معاد در دنیا
۴۰	۲- ضرورت معاد
۴۰	الف- عدالت خداوند
۴۲	ب- حکمت خداوند
۴۴	ج- رحمت خداوند
۴۶	۳- معاد جسمانی
۴۶	الف- بعید شمردن زنده شدن بدن توسط مردم
۴۶	ب- برانگیخته شدن از قبر
۴۸	ج- زنده شدن مردگان در دنیا
۴۸	د- اعاده انسان اولیه
۴۹	گفتار سوم: ایمان به پیامبران
۵۰	۱- ضرورت بعثت پیامبران
۵۱	الف- نارسایی قانون بشر

۵۳	ب- تذکر و یادآوری فطریات و تعلیم و تزکیه
۵۳	ج- اطاعت از خدا، و دوری از طاغوت
۵۴	د- رفع اختلاف ها، و برپایی عدالت اجتماعی
۵۴	۲- ویژگی های انبیا
۵۶	۱- عصمت
۵۶	الف- عصمت لازمه ی نبوت
۵۸	۲- صداقت
۵۸	۳- امانت
۵۹	گفتار چهارم: ظهور منجی
۵۹	۱- سبب کفایتی بشر برای تحقق جامعه ی آرمانی
۶۱	۲- مژده پیامبران به آمدن موعود
۶۳	۳- موعود در ادیان
۶۳	۱- علایم قبل از ظهور
۶۳	الف- اتفاقات کیهانی
۶۴	ب- فراگیر شدن گناه
۶۵	۴- دولت جهانی
۶۶	الف- وحدت
۶۶	ب- گسترش عدالت
۶۸	ج- زوال فقر از جامعه
۶۸	د- تکامل عقول
۶۹	۵- ویژگی های موعود
۷۰	الف- موعود در تورات
۷۱	ب- موعود در انجیل
۷۳	ج- موعود در قرآن

۷۷	۶- رجعت در آخر الزمان
۷۷	۱- رجعت در عهدین
۷۷	الف. تورات _Toc۲۹۰۳۰۶۸۸
۷۸	ب. انجیل
۷۹	۲- رجعت در قرآن
۸۳	فصل سوم: مشترکات اخلاقی، دعوت پیامبران از دیدگاه قرآن
۸۴	گفتار اول: ایمان و عمل صالح
۸۴	۱- ایمان و عمل در عهدین
۸۴	الف- عقیده یهود
۸۶	ب- عقیده مسیحیت
۸۸	۲- ایمان و عمل در قرآن
۹۰	گفتار دوم: تقوا
۹۱	۱- تقوا در عهدین
۹۳	۲- تقوا در قرآن
۹۶	گفتار سوم: عبادت
۹۷	۱- عبادت در عهدین
۹۷	الف- عبادت از دیدگاه یهود
۹۹	ب- عبادت از دیدگاه مسیحیت
۱۰۲	۲- عبادت در قرآن
۱۰۳	گفتار چهارم: راستگویی
۱۰۴	۱- راستگویی در عهدین
۱۰۴	۲- راست گویی در قرآن

۱۰۷	گفتار پنجم: تسلیم در برابر حق
۱۰۹	فصل چهارم: اصول رفتاری دعوت پیامبران از دیدگاه قرآن
۱۱۰	گفتار اول: دعوت به وحدت
۱۱۳	گفتار دوم: قاطعیت و صراحت
۱۱۶	گفتار سوم: مبارزه با مفسد اجتماعی
۱۲۰	گفتار چهارم: مبارزه با طاغوت و پرهیز از اطاعت آن
۱۲۲	گفتار پنجم: تلاش در برپایی عدالت اجتماعی
۱۲۲	گفتار ششم: پرهیز از درخواست مزد
۱۲۳	گفتار هفتم: توکل بر خدا
۱۲۵	گفتار هشتم: صبر در سختی ها
۱۲۸	نتیجه گیری
۱۳۰	منابع